

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
ІНСТИТУТ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА
КАФЕДРА ХОРЕОГРАФІЇ

МАТЕРІАЛИ

**I Міжнародної науково-практичної
конференції
«ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ ХОРЕОГРАФА
В СУЧАСНОМУ СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ
ПРОСТОРІ»**

19 травня 2016 року

Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі:
36. матеріалів І Міжнародної науково-практичної конференції, [упор. В. С. Нечитайло], Київ 19 травня 2016 р. – К. : НАКККіМ, 2016. – 244 с.

Збірник містить матеріали І Міжнародної науково-практичної конференції «Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі», проведеної Національного академічного керівних кадрів культури і мистецтв 19 травня 2016 р. До збірника увійшли статті двох секцій: «Історія та теорія хореографічного мистецтва», та «Хореографічна педагогіка».

Редакційна колегія:

Чернець В. Г. – ректор Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, доктор філософії, професор, заслужений працівник освіти України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, академік Академії наук вищої освіти України (*голова редколегії*); **Литвин С. Х.** – проректор з наукової роботи і міжнародних зв'язків Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, доктор історичних наук, професор (*зас. голови редколегії*); **Добровольська В. В.** – кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент, член-кореспондент Академії наук вищої освіти України, вчений секретар Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв; **Демещенко В. В.** – директор Інституту сучасного мистецтва Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, кандидат історичних наук, доцент, професор; **Вантук М. М.** – завідувач кафедри хореографії Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, професор, народний артист України, Герой України, академік Національної академії мистецтв України; **Корисько Н. М.** – доцент, заступник завідувача кафедри хореографії Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, професор кафедри хореографії, заслужений працівник культури України; **Забредовський С.Г.** – професор кафедри хореографії Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, кандидат педагогічних наук, професор, заслужений діяч мистецтв України; **Підлипська А. М.** – професор кафедри мистецтвознавства Київського національного університету культури і мистецтв, кандидат мистецтвознавства, доцент; **Стельмах А. М.** – кандидат искусствоведения, доцент кафедри менеджмента СКД Белорусского государственного университета культуры и искусств; **Станіславська К. І.** – доктор мистецтвознавства, професор, член Національної спілки театральних діячів України; **Погребняк Г. П.** – заступник директора з наукової роботи Інституту мистецтв Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, кандидат мистецтвознавства, доцент, професор; **Плахотнюк О. А.** – доцент кафедри режисури та хореографії факультету культури і мистецтв Львівського національного університету імені Івана Франка; **Медвідь Т. А.** – кандидат мистецтвознавства, завідувач кафедри хореографії Інституту мистецтв Київського Університету імені Бориса Грінченка; **Нечитайло В. С.** – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри хореографії Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв.

*Автори статей відповідають за достовірність і вірогідність викладеного матеріалу, за належність поданого матеріалу їм особисто, за правильне цитування джерел та посилання на них.
Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.*

© НАКККіМ, 2016
© Автори, 2016

ЗМІСТ

ПЛЕНАРНІ ВИСТУПИ

Забредовський С. Г. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА В СУЧАСНИХ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ УМОВАХ УКРАЇНИ	7
Демещенко В. В. ХОРЕОГРАФІЧНЕ МИСТЕЦТВО, ЯК СКЛАДОВА КІНЕМАТОГРАФУ	11
Підлипська А. М. ВАГАНІВСЬКІ УЧЕНИЦІ В КИЇВСЬКОМУ ХОРЕОГРАФІЧНОМУ УЧИЛИЩІ	14
ІСТОРИЯ ТА ТЕОРИЯ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА	
Афоніна О. С. МІФОКОДИ ОРФЕЯ ТА ЕВРІДКИ В ХУДОЖНІЙ ТВОРЧОСТІ.....	18
Баранова Ю. В. РИТМІЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ РУХУ У ТЕОРІЇ Е. ЖАК-ДАЛЬКРОЗА ТА ТВОРЧОСТІ А. ДУНКАН	23
Карчевская Н. В. ОСОБЕННОСТИ ПЛАСТИКО-ХОРЕОГРАФИЧЕСКОГО РЕШЕНИЯ МУЗЫКЛОВ В БЕЛАРУСИ	27
Коновальчик И. В. ПРИЧИНЫ ТРАНСФОРМАЦИИ ЖЕНСКОЙ ХОРЕОГРАФИЧЕСКОЙ ШЕКСИКИ В БЕЛОРУССКОМ НАРОДНО-СЦЕНИЧЕСКОМ ТАНЦЕ.....	32
Медвідь Т. А. ТАНЕЦЬ БУТО В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КУЛЬТУРИ	36
Нечитайло В. С. УКРАЇНСЬКА ТРАДИЦІЙНІСТЬ – ДОМІНАНТА ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	42
Плахотнюк О. А. ТЕАТРАЛЬНІ ЗАКЛАДИ ВУЛИЦІ ОССОЛІНСЬКИХ (М. ЛЬВІВ) У ПЕРІОД ХХ–ХХІ СТ.	45
Погребняк Г. П. МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ ДОМІНАНТИ АВТОРСЬКОГО ФІЛЬМУ	50
Стельмах А. М. ПЛАСТИКО-ХОРЕОГРАФИЧЕСКОЕ РЕШЕНИЕ ДРАМАТИЧЕСКОГО СПЕКТАКЛЯ В БЕЛОРУССКОМ ЧАСТНОМ ТЕАТРЕ КОНЦА 1990-х – НАЧАЛА 2000-х ГГ.	55
Шумілова В. В. ПІОРИТЕТ НАЦІОНАЛЬНОГО АСПЕКТУ У ТВОРЧОСТІ А.Ф.ШЕКЕРИ	60
Ян І. М. ЕЛЕМЕНТИ ФОЛЬКЛОРНОЇ ХОРЕОГРАФІЇ В УКРАЇНСЬКОМУ МУЗИЧНО-ДРАМАТИЧНОМУ ТЕАТРІ НАПРИКІНЦІ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТ.	65

Нечитайло Володимир Степанович
кандидат мистецтвознавства
доцент кафедри хореографії НАКККі
(м. Київ, Україна)

УКРАЇНСЬКА ТРАДИЦІЙНІСТЬ – ДОМІНАНТА ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Анотація: У статті висвітлено роль народної традиційності в житті сучасного українського соціуму та її вплив на формування національно свідомих громадян

Ключові слова: українське суспільство, хореографічна культура, національні традиції, звичаї

Сьогодні, коли Україна переживає складний, доленосний період свого розвитку, особливої значущості набуває процес оновлення духовного світу нації й кожної людської особистості, зокрема, як складової національної спільноти. Органічна взаємодія загального й конкретного з врахуванням нинішніх реалій вимагає нових підходів до розуміння людини, її потреб та обов'язків свобод та відповідальності перед собою, сім'єю, національним суспільством.

Сьогодні важливого значення набувають загальнодержавні процеси пов'язані як з формуванням національно свідомої особистості на основі загальнонародських цінностей та гуманістичних ідеалів так і національного суспільства загалом. Домінантою його формування має стати загальна національна ідея, що базується на традиційних звичаях, обрядах народної творчості, як стержневих основи первородної мудрості, що оберігала українську націю від прийняття по милкових рішень.

Саме тому як українське суспільство в цілому, так і кожна особистість зокрема, переосмислюють сьогодні стародавню та новітню історію, адже логіка така, що діяльність нинішнього покоління визначається діяльністю попередніх поколінь, а духовні традиційні цінності, вироблені громадою за усю історію її існування, засвоюються, аналізуються та інтерпретуються, зберігаються та розвиваються. з врахуванням нинішніх реалій.

В умовах глобалізаційних, націєтворчих процесів та нинішніх політичних і економічних обставин особливо гостро постає проблема збереження національної культури українців, їхніх традицій і звичаїв як титульної нації. Тому сьогодні одним із головних завдань є формування національно-спрямованої особистості, зокрема й засобами традиційного українського народно-хореографічного мистецтва.

Виховання на традиціях вкрай актуальне сьогодні завдання, яке потребує науково обґрунтованого підходу, що формується на національно-культурних традиціях українського народу. Досвід переконує, що без знання своєї історії культури, традицій народу неможливо виховувати молоде покоління країни, яке покликане не лише адекватно сприймати процеси державотворення, а й стати їх соціально активною силою.

Нехтування традиціями свого народу призвело до втрати молоддю національної свідомості, почуття патріотизму, прагнення самовираження й самовдосконалення. Це спричинило нівелювання значущості національних і загальнонародських цінностей, логічне тлумачення історії українського народу, національних культурних надбань. Саме через це національні моральні норми, канони совісті, гуманності, милосердя почали зникати зі змісту виховання [2].

Саме тому народні танцювальні традиції мають не тільки історико-культурне, виховне, регулятивне, але й пізнавально-розвиваюче значення, оскільки в народних звичаях, обрядах, відображені специфічні особливості мислення, такі його прийоми, як ідеалізація, персоніфікація, гіперболізація тощо.

Як зазначає Чернуха Н.М., одним із важливих елементів народних традицій постають обряди. Увесь комплекс обрядовості – розважальний і ритуально-символічний – був неподільним, він поєднував в єдине ціле всю процесуальну й піробничу структуру життєдіяльності людини й природи. Використання традиційних обрядів для формування традиційно-ментальних канонів у молоді спрямоване на створення уявлень про взаємообумовленість усіх форм людського життя, його безпосереднього зв'язку з етикою, естетикою, гуманізмом, справедливістю та мораллю.

Сучасну тенденцію повернення до вікових виховних традицій, звичаїв народу називають інколи архаїзмом, консерватизмом. У зв'язку з цим хочеться акцентувати увагу на словах Ващенко Г., коли він порівнює роль традицій у розвитку людства з розвитком пам'яті окремої людини: «Основна функція пам'яті полягає в збереженні набутого досвіду. Отже, це функція консервативна. А проте, коли б людина не володіла пам'яттю, коли б вона не зберігала попередніх вражень, уявлень і думок, вона не тільки не рухалась би вперед, а взагалі не могла існувати, бо тільки попередній досвід дає їй можливість з успіхом пристосуватись до умов життя й боротись за своє існування. Таке ж саме значення традицій у розвитку людства й окремих націй. Поступ можливий лише тому, що молодші покоління отримують від старших певні здобутки культури. Отже, це молодшим поколінням не треба започатковувати культурний рух: їм достатньо продовжувати й вдосконалювати те, що вже здобули предки...» [3].

Погоджуємося з думкою Чернухи Н.М., що завдяки традиціям зберігається й розвивається національна мова, без якої неможливе існування нації, зберігається релігія, звичаї, здобутки мистецької творчості, світогляд, народні ідеали. Все те, що створює обличчя народу, що вирізняє його серед інших народів. Отже, відмова від національних традицій рівнозначна відмові від своєї національності» [3].

Виходячи з вище сказаного варто зазначити вагомість народного танцю в житті людини, адже він, відтворюючи життя, побут, звичаї й традиції українського народу, створює образи, які розкривають національну специфіку – волевільність, патріотизм, героїзм та звитягу. Мудрість та етично-естетична спадщина українського народу з покоління в покоління передається шляхом національного традиційного хореографічного мистецтва. Так корифей в царині українського народного танцю. В. Верховинець, «вважав, ...що в художніх обличчях танцю розкриваються найкращі риси національного характеру» [1].

Адже, демонструючи народний танець, учасники відтворюють національний характер та стильову специфіку певної території, що відображається лише з допомогою своєрідної лексики, а й іншими засобами – сценічним костюмом, кольором, певною атрибутикою, музичним супроводом тощо, що, безумовно, є потужним національно-формуючим фактором українських народних традицій у підростаючого покоління, який впливає як на самого учасника хореографічного колективу так і на глядача.

Уся сутність національних традицій полягає у відтворенні в наступних поколіннях того кращого, що вироблено українським народом упродовж усієї історії свого існування. Отже, формування національно-спрямованої особистості на фундаменті національно-культурних традицій українського народу, і хореографічних зокрема, забезпечує її прилучення до високих духовних і матеріальних надбань свого народу, засвоєння й примноження кращих звичаїв, моральних норм, естетичних цінностей та інших елементів культурної спадщини кращих психічних якостей специфіки його емоційної та інтелектуальної сфери, що зберігаються нацією, розвиваються й передаються протягом століть [2].

Саме подібний підхід може зберегти українську націю від історичних помилок, запобігти руйнуванню національних, моральних, етичних та естетичних цінностей, що відкриває реальні шанси унеможливлення нинішніх трагедій, свідками яких ми, на жаль, сьогодні є.

Література:

1. Верховинець В. М. Теорія українського народного танцю. – 5-е вид. – К.: Муз. Україна, 1990. – 150 с.
2. Охріменко І. В. Виховання учнів старших класів на національно-культурних традиціях українського народу: Дис. ... канд. пед. наук. – Полтава, 1999. – 195 с.
3. Чернуха Н. Н. Духовное развитие младших школьников средствами национального искусства: Дис. ... канд. пед. наук. – Луганск, 1997. – 250 с.

Нечитайло Владимир Степанов
(Україна)

**УКРАИНСКАЯ ТРАДИЦИОННОСТЬ – ДОМИНАНТА
ФОРМИРОВАНИЯ СОВРЕМЕННОГО УКРАИНСКОГО
ОБЩЕСТВА**

Аннотация: В статье освещена роль народной традиционности в жизни современного украинского социума и ее влияние на формирование национально сознательных граждан.
Ключевые слова: украинское общество, хореографическая культура, национальные традиции, обычаи.

Volodymyr Nechytalo

**UKRAINIAN TRADITIONALISM IS DOMINANT FORMATION OF MODERN
UKRAINIAN SOCIETY**

Abstract: In this article the role of the traditionalism of modern Ukrainian society is mentioned and its influence in shaping national conscious citizens.
Keywords: Ukrainian society, choreographic culture, national traditions, customs